

УДК 347.72:342.948

DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2024-2-4>

Ковалів Мирослав Володимирович,

кандидат юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9730-8401>

Боровікова Віталіна Станіславівна,

науковий співробітник відділу організації наукової роботи,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4401-4562>

СУБ'ЄКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті на підставі комплексного системного аналізу чинного законодавства розглянуто суб'єкти відповідальності у виконавчому провадженні. Об'єктом дослідження є правовідносини, що виникають у зв'язку з протиправною поведінкою суб'єктів виконавчого провадження та притягнення їх до юридичної відповідальності. Предметом дослідження є суб'єкти відповідальності виконавчого провадження. Вказано, що відповідальність у виконавчому провадженні – міжгалузеве явище, яке охоплює всі заходи юридичної відповідальності, що застосовуються до боржника та інших суб'єктів виконавчого провадження у зв'язку з виконанням вимог виконавчих документів. Відповідальність у виконавчому провадженні покликана забезпечити рішення єдиного завдання виконавчого провадження – правильне та своєчасне виконання виконавчого документа задля досягнення мети галузі правового регулювання, виходячи з норм якої виник обов'язок цивільних, адміністративних тощо. Відповідальність у виконавчому провадженні диференційована залежно від того, щодо якого суб'єкту застосовується: до боржника чи іншим суб'єктам. Оскільки порушення виконавчого провадження є наслідком протиправної поведінки боржника, його ухилення від самостійного виконання вимоги виконавчого документа у порушеному виконавчому провадженні не становить особливої протиправності. Застосовувані до боржника заходи відповідальності у виконавчому провадженні повинні не так карати неправомірну поведінку ретроспективно, як перспективно спонукати до виконання вимог виконавчого документа боржником. Відповідальність інших суб'єктів виконавчого провадження, крім боржника, значних особливостей стосовно загальних юридичних режимах, у яких застосовується, немає.

Ключові слова: державний та приватний виконавець, стягувач, боржник, виконавче провадження, виконавчі процесуальні правовідносини, примусове виконання судових рішень, юридична відповідальність, Єдині та державні реєстри, електронні докази.

Kovaliv Myroslav, Borovikova Vitalina. SUBJECTS OF RESPONSIBILITY IN EXECUTIVE PROCEEDINGS

In the article, on the basis of a complex systematic analysis of the current legislation, the subjects of responsibility in executive proceedings are considered. The object of the research is the legal relationship arising in connection with the illegal behavior of the subjects of executive proceedings and their legal responsibility. The subjects of the executive proceedings are the subject of the study. The subjects of the executive proceedings are the subject of the study. It is indicated that responsibility in executive proceedings is an interdisciplinary phenomenon that covers all measures of legal responsibility applied to the debtor and other subjects of executive proceedings in connection with the fulfillment of the requirements of executive documents. Responsibility in executive proceedings is designed to ensure the solution of the single task of executive proceedings – the correct and timely execution of the executive document in order to achieve the goal of the field of legal regulation, based on the norms of which the obligation of civil, administrative, etc. arose. Liability in enforcement proceedings is differentiated depending on the subject to which it is applied: to the debtor or to other subjects. Since the violation of enforcement proceedings

is a consequence of the debtor's illegal behavior, his evasion of the independent fulfillment of the requirement of the executive document in the violated enforcement proceedings does not constitute a particular illegality. Liability measures applied to the debtor in enforcement proceedings should not retrospectively punish wrongdoing, but prospectively encourage the debtor to comply with the requirements of the enforcement document. The liability of other subjects of enforcement proceedings, except for the debtor, has no significant features in relation to the general legal regimes in which it is applied.

Key words: public and private executor, debt collector, debtor, executive proceedings, executive procedural legal relations, enforcement of court decisions, legal responsibility.

Вступ. Процес захисту порушеного чи оскарженого права не завершується винесенням судового акту. Гарантії належної процедури примусового виконання охоплюються правом на справедливий суд, закріпленим Конституцією України та Конвенцією про захист прав людини та основних свобод. Від ефективності виконавчого провадження залежать стабільність та передбачуваність економічних відносин, впевненість учасників цивільного процесу у виконанні контрагентами своїх зобов'язань, повнота надходжень фіскальних платежів до бюджету для виконання соціально значимих функцій, загалом макроекономічна ситуація у країні та соціальна стабільність, повага до закону та суду. У будь-якій галузі регулювання питання відповідальності завжди відносяться до ключових. Відповідальність є важливим елементом юридичного режиму. У виконавчому провадженні особливе значення надається відповідальності боржника у зв'язку з невиконанням вимоги, що міститься у виконавчому документі. Однак відповідальність несуть і інші суб'єкти, які залучені до сфери примусового виконання, у тому числі держава, яка відповідає за дії (бездіяльність) органів примусового виконання. Удосконалення системи юридичної відповідальності у виконавчому провадженні здатне підвищити ефективність механізму примусового виконання, забезпечити функціонування у взаємодії з іншими правовими механізмами, що свідчить про актуальність теми.

Юридичну відповідальність у сфері виконавчого провадження досліджували вчені: В. Васильєва, О. Верба, У. Воробель, М. Гарієвська, Д. Ліхтанська, І. Зуєва, С. Короєд, А. Мілевська, В. Розмаїта, Л. Самілик,

Л. Сайко, Є. Салогуб, А. Солонар, В. Цегель та інші правознавці. Адаптація українського законодавства до вимог Європейського Союзу вимагає наукових досліджень.

Мета статті – дослідження суб'єкта правопорушення у виконавчому провадженні.

Матеріали та метод. Методологічну основу дослідження становлять діалектичний метод пізнання, що передбачає всебічність, об'єктивність та взаємозв'язок досліджуваних явищ. Загальнонаукові та приватнонаукові методи пізнання застосовувались комплексно та системно – порівняльне правознавство, формально-логічний, контент-аналіз документів та інші загальнонаукові та приватно-наукові методи. У науковій аргументації теоретичних висновків використано сучасні положення філософії, соціології, теорії управління, теорія права. Використано також метод системного аналізу. У необхідних випадках використано правозастосовну практику судових та інших органів. Окремі питання досліджувалися у зв'язку з іншими галузями права – адміністративним та кримінальним. Застосування даних методів дозволило розглянути систему юридичної відповідальності, яка об'єктивно розвивається, зокрема, можливість дослідити виникаючі правовідносини між приватним виконавцем та іншими учасниками виконавчого провадження в їх розвитку, розглянути кореляційні зв'язки між цивільним виконавчим правом, цивільним процесуальним, адміністративним процесуальним правом.

Результати. Інститут юридичної відповідальності чітко визначає ціннісні орієнтири держави, рівень культури суспільства. За завданнями та цілями, які держава ставить перед інститутом правової відповідальності,

а також за спеціальними юридичними засобами, що забезпечують справедливість та гуманізм останньої, можна судити про рівень цінності особи для держави. У правовідносинах, пов'язаних з юридичною відповідальністю у сфері виконання судових рішень, особливої гостроти набуває не лише проблема охорони прав і свобод громадян від необґрунтованого обмеження чи відторгнення, а й проблема обмежень щодо осіб, які опинилися у сфері юрисдикції компетентних органів.

В умовах європейської інтеграції до зазначеної проблеми підвищується інтерес, що пояснюється сучасною соціально-економічною ситуацією, яка характеризується всебічними перетвореннями у суспільному житті та у правовій сфері регулювання примусового виконання рішень суду та інших органів.

Суб'єкти виконавчого провадження – громадяни, юридичні особи, посадові особи, органи державної влади та місцевого самоврядування, іноземні держави, Україна, адміністративно-територіальні одиниці, які беруть участь у процедурі виконавчого провадження (які є суб'єктами правовідносин, що регулюються законодавством про виконавче провадження). Суб'єкт виконавчого провадження – доктринальний термін. Законодавець замість нього використовує термін «особи, які здійснюють примусове виконання рішень». Відповідно до статті 5 Закону України «Органи та особи, які здійснюють примусове виконання рішень» до них, відносять: стягувач і боржник (сторони виконавчого провадження); осіб, які безпосередньо виконують вимоги, що містяться у виконавчому документі – державні та приватні виконавці; інших осіб, які сприяють виконанню вимог, що містяться у виконавчому документі (перекладач, поняті, спеціаліст, особа, якій – виконавцем передано під охорону або на зберігання арештоване майно) [1].

Використання у статті 5 Закону України «Про виконавче провадження» терміну «особи, які беруть участь у виконавчому провадженні» не зовсім коректне, оскільки фразеологічний оборот «особи, які беруть участь у справі» має стійке смислове навантаження у

цивільному законодавстві. Це вказує на те, що відповідні особи мають юридично значимий інтерес до результату справи.

Під особами, які приймають участь у виконавчому провадженні, стаття 5 Закону України «Про виконавче провадження» розуміє всіх суб'єктів виконавчого провадження. У юридичній літературі є різні класифікації суб'єктів виконавчого провадження.

І. Булик пропонує розділити всіх суб'єктів виконавчого провадження на такі групи: владні органи, що здійснюють виконання; особи, які у виконавчому провадженні; особи, які сприяють виконавчому провадженню [2, с. 57–58].

До першої групи вчений відносить державного та приватного виконавця, до другої групи включає сторони та представників сторін, до третьої групи – осіб, які не мають юридичної та іншої зацікавленості у виконавчому провадженні, що залучаються до виконання специфічних обов'язків (перекладач, поняті, зберігачі майна).

Л. Малярчук, О. Снідевич пропонують ділити суб'єктів виконавчого провадження на три види: особи, наділені у законодавчому порядку спеціальними владними чи «делегованими» від держави повноваженнями у сфері виконавчого провадження (органи примусового виконання, суд, прокуратура, банки, небанківські фінансові установи, емітенти, власники реєстру, депозитарії); особи, які мають матеріальну зацікавленість у здійсненні примусового виконання (стягувач і боржник); особи, які сприяють виконанню законних вимог, що створюють своїми діями умови для примусової реалізації судових актів, актів інших органів та посадових осіб (зрозумілі, перекладачі, фахівці, поліція) [3, с. 44].

Досвід класифікації суб'єктів виконавчого провадження свідчить про те, що розподіл суб'єктів виконавчого провадження на види за одним критерієм неможливий, необхідне застосування комбінованого критерію. Різноманіття суб'єктів виконавчого провадження, відмінність правового статусу обумовлено різноманіттям та різноманітністю правовідносин у виконавчому провадженні.

Класифікуючи суб'єктів виконавчого провадження необхідно не просто розділити їх на види на основі теоретичних поглядів, але полегшити практичне завдання щодо застосування та тлумачення норм законодавства про виконавче провадження, з'ясування особливостей правового статусу кожного суб'єкта. З урахуванням зазначеного суб'єктів виконавчого провадження пропонується класифікувати на такі види: орган або посадова особа, яка видала виконавчий документ; суд; органи примусового виконання; особи, на підставі наданих законом повноважень безпосередньо виконують вимоги, які містяться у виконавчому документі – державні та приватні виконавці; особи, які беруть участь у виконавчому провадженні (сторони; особи, які діють у виконавчому провадженні від свого імені, але в чужому інтересі (наприклад, прокурор); особи, на права та обов'язки яких може вплинути виконавче провадження (наприклад, особа, у якої перебуває майно) боржника, дебітори боржника); особи, які сприяють виконавчому провадженню.

Відповідна класифікація ґрунтується на традиційній класифікації суб'єктів цивільних процесуальних відносин, враховує в сукупності два основні критерії: наявність спеціальних публічних повноважень щодо здійснення примусового виконання та наявність юридично значущої зацікавленості у виконавчому провадженні. За аналогією з цивільним процесом до умов можуть бути віднесені такі: наявність норми права, що визначає можливість участі у виконавчому провадженні відповідної особи; вчинення цією особою дії (бездіяльність) або настання інших обставин, з якими закон пов'язує вступ особи до виконавчого провадження у певному правовому статусі; наявність правосуб'єктності.

Перші дві умови пов'язані з чинним у виконавчому провадженні принципом процесуального формалізму: суб'єкт не може брати участь у виконавчому провадженні у правовому статусі, не визначеному законом; для набуття відповідного статусу мають настати обставини, передбачені законом (наприклад, стягувач має пред'явити до виконання вико-

навчий документ, державний та приватний виконавець виносить постанову про призначення оцінки) [4, с. 52]. Щодо принципу процесуального формалізму одна особа в той самий момент не може виступати в одному виконавчому провадженні більш ніж в одному правовому статусі (наприклад, як боржник і оцінювач).

Третя умова потребує особливого обговорення. Поняття правосуб'єктності у цивільному процесі доцільно розуміти визнану нормами права здатність мати та здійснювати цивільні процесуальні права і обов'язки. Зміст цивільної процесуальної правосуб'єктності визначається законом для кожного конкретного учасника процесу залежно від завдань та інтересів, які він виконує та переслідує своєю участю у процесі.

Термін «процесуальна правосуб'єктність» не є традиційним для законодавства. Законодавець використовує поняття процесуальної правоздатності та дієздатності [5].

У законодавстві про виконавче провадження спеціальних нормативних понять правоздатності та дієздатності не вводиться. Однак Закон України «Про виконавче провадження» передбачає умови та порядок участі сторін та їх представників у виконавчому провадженні, у тому числі порядок участі у виконавчому провадженні неповнолітніх осіб.

Закон України «Про виконавче провадження» дозволяє виступати як стягувач у виконавчому провадженні будь-якій особі, яка в принципі може бути суб'єктом права (громадянин, юридична особа, громадське об'єднання, яке не є юридичною особою, Україна, місцеві органи).

Говорити про особливу правоздатність у виконавчому провадженні щодо сторін виконавчого провадження не можна. Оскільки виконавче провадження є однією із стадій розвитку правовідносин, що виникли відповідно до норм різних галузей права, правоздатність і дієздатність стягувача та боржника визначаються не за особливими правилами згідно із Законом України «Про виконавче провадження», а відповідно до норм законів, на підставі яких виданий виконавчий документ.

Стягувачем у виконавчому провадженні з виконання вимог виконавчого листа може виступати той, хто відповідно до процесуального законодавства може бути позивачем (заявником) у суді (має цивільну процесуальну правоздатність), стягувачем за вимогами посвідчення, виданого комісією з трудових спорів, – той, хто може бути працівником згідно з Кодексом законів про працю України.

Особи, які мають суб'єктивне право, повинні мати можливість захищати його, у тому числі в процедурі виконавчого провадження. Не конституційною була б будь-яка норма Закону України «Про виконавче провадження», яка обмежує право особи, на користь якої або стосовно якої видано виконавчий документ, брати участь як сторона у виконавчому провадженні, захищати права, передбачені законом.

У виконавчому провадженні правоздатність не має самостійного змісту, відмінного від того, що передбачено іншими галузевими законами, на підставі яких видано виконавчий документ – Цивільний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Податковий кодекс України, Кодекс законів про працю України.

Правоздатність у виконавчому провадженні виникає в особи з моменту виникнення відповідної галузевої правоздатності та існує до моменту її припинення. Аналогія, щодо цивільного процесуального законодавства, підлягає застосуванню щодо осіб, які можуть виступати як представники сторін виконавчого провадження, на підставі статті 16 Закону України «Про виконавче провадження». Поняття процесуальної правоздатності та дієздатності не підлягають застосуванню до правового статусу осіб, які сприяють виконавчому провадженню. Особливості правової природи процесуальних заходів, що застосовуються в зв'язку з учиненням правопорушення, створюють певну теоретичну базу для розроблення заходів удосконалення правової регламентації та практики застосування [6, с. 31].

Передбачені Законом України «Про виконавче провадження» положення на таку категорію осіб не поширюються. Відповідні особи не захищають у виконавчому провадженні свої суб'єктивні права та законні інтереси. Їхня правоздатність в інших галузях правового регулювання (наприклад, у цивільному праві або цивільному процесі) не має значення. Закон України «Про виконавче провадження» встановлює спеціальні вимоги до таких осіб, наприклад, вимоги до перекладача. Перекладач, щоб стати суб'єктом виконавчого провадження, має бути не лише «правоздатний», а й «дієздатний».

Слід говорити не про процесуальні правоздатності та дієздатності відповідних осіб, а про їхню правосуб'єктність, встановлену законодавством про виконавче провадження.

У виконавчому провадженні відсутні спеціальні інститути правоздатності та дієздатності щодо суб'єктів виконавчого провадження. Говорити про правосуб'єктність у виконавчому провадженні, яка є встановлена законодавством про виконавче провадження здатність конкретної особи, залежно від завдань та інтересів, які вона реалізує, мати та здійснювати певні права та обов'язки у виконавчому провадженні. Стосовно осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні, у законодавстві про виконавче провадження відсутні спеціальні вимоги щодо їх правоздатності.

Відповідні особи мають права та обов'язки у виконавчому провадженні не через норми Закону України «Про виконавче провадження», а щодо норм законів, на підставі яких вони здійснюють захист своїх прав і законних інтересів у виконавчому провадженні (на підставі яких видано виконавчий документ).

Якщо правове регулювання у функціональному значенні – це орієнтир для суб'єктів права на нормативні приписи у межах правовідносин, а діяльність щодо здійснення регулятивної функції має епізодичний корекційний характер, то на підставі цього підходу можна мовити про чинники, що визначають виникнення превентивного регулювання [7, с. 42].

Щодо інших суб'єктів виконавчого провадження категорії правоздатності та дієздатності не застосовуються, оскільки вони не здійснюють захист своїх прав чи законних інтересів у виконавчому провадженні.

Суб'єктами відповідальності у виконавчому провадженні є різні особи, зокрема особи, які є сторонами. Суб'єктом відповідальності за невиконання вимог судового акту також може бути особа, яка взагалі не має спеціального процесуального статусу у виконавчому провадженні.

Зобов'язати боржника виконати вимогу виконавчого документа – не єдине призначення заходів відповідальності у сфері виконавчого провадження. Стягувач у виконавчому провадженні зобов'язаний дотримуватись прав боржника та інших осіб, повинен нести відповідну юридичну відповідальність, у разі, наприклад, псування або втрати майна боржника, переданого стягувачу на зберігання відповідно до Закону України «Про виконавче провадження».

Вимагає переосмислення роль стягувача у виконавчому провадженні, стандарт активності та розумності поведінки у виконавчому провадженні, та при формуванні і виконанні відповідного зобов'язання до переходу до стадії примусового виконання. Сьогодні інтереси сторін виконавчого провадження зокрема з погляду механізму юридичної відповідальності розбалансовані. Державний та приватний виконавець має бути максимально активним з урахуванням сформованого у судовій практиці стандарту оцінки його бездіяльності у виконавчому провадженні з метою притягнення до цивільно-правової відповідальності у вигляді відшкодування збитків на користь стягувача.

У законодавстві, у судовій практиці формується більш прагматичний стосовно стягувача підхід, відповідно до якого він має бути активним у виконавчому провадженні, стежити за збереженням заарештованого майна боржника, своєчасно надсилати заяви державному чи приватному виконавцю. З урахуванням наведених міркувань про суб'єктів відповідальності у виконавчому провадженні,

не можна говорити про особливу деліктоздатність суб'єктів виконавчого провадження.

На думку С. Фурса та Є. Фурса виловлену у науковій статті «Теорія виконавчого процесу та її понятійний апарат» зазначено: «Усі поняття у виконавчому процесі мають бути узгоджені між собою та разом чітко визначати його положення, а також сприяти обґрунтованому удосконаленню відповідного законодавства в цілому або окремих його норм. Зокрема, відмежування поняття виконавчий процес як галузі правової науки дозволить певним чином відокремити його від виконавчого провадження, як елементу законодавчої термінології, що асоціюється з вчиненням виконавцем дій з примусового виконання рішення» [8, с. 351].

Окремим, але не менш важливим аспектом удосконалення системи юридичної відповідальності для суб'єктів виконавчого провадження є використання електронних доказів, джерелом яких є Єдині та державні реєстри з метою підвищення ефективності примусового виконання. Такі електронні докази можуть бути використані на стадії виконавчого провадження для підтвердження різних обставин та фактів, необхідних для примусового виконання рішень суду. Наприклад, стягувачі можуть подавати виконавчі документи в електронній формі через Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему (ЄСІТС), яка забезпечує ведення Єдиного державного реєстру виконавчих документів. Це дозволяє швидше та ефективніше розпочати виконавче провадження. Всі документи виконавчого провадження надсилаються виключно в електронній формі через ЄСІТС, що забезпечує оперативність та зручність у комунікації між суб'єктами відповідальності у виконавчому провадженні. Виконавці мають доступ до різних державних реєстрів, що дозволяє перевіряти наявність або відсутність необхідної інформації та використовувати її у процесі примусового виконання (це може бути перевірка майнового стану боржника, його банківських рахунків тощо). Виконавець приймає рішення на основі таких електронних доказів, зокрема, шляхом винесення постанов, попе-

реджень, складання актів та протоколів, які, в свою чергу, можуть бути сформовані та збережені в електронному вигляді. Отже, використання в якості електронних доказів інформації з Єдиних та державних реєстрів забезпечує та покращує рівень точності, швидкості та прозорості виконавчого провадження.

Висновки. Юридичну відповідальність у сфері примусового виконання судових рішень та рішень інших органів, несуть особи, які не мають спеціального, передбаченого законом процесуального статусу у виконавчому провадженні (наприклад, банк, до якого надходить запит виконавця про наявність відкритих рахунків боржника). Залучення суб'єктів виконавчого провадження до заходів юридичної відповідальності має передумовою їхню деліктоздатність відповідно до положень адміністративного, кримінального, цивільного, цивільного процесуального права залежно від виду відповідальності.

Можна говорити про певні особливості правового статусу боржника у виконавчому провадженні, передусім, у частині набору примусових заходів (зокрема заходів відповідальності), які застосовуються з метою спонукання до виконання вимоги виконавчого документа. Здатність боржника нести юридичну відповідальність у виконавчому провадженні може бути розглянута тільки в загальному контексті його статусу як адресата примусових заходів у виконавчому провадженні, суб'єкта обов'язку, невиконання якого стало підставою порушення виконавчого провадження. Такий обов'язок виникає поза і не у зв'язку з виконавчим провадженням, а в інших сферах регулювання.

Зауважимо, що суттєво підвищує ефективність, точність та прозорість, забезпечуючи швидку та ефективну взаємодію суб'єктів відповідальності у виконавчому провадженні використання електронних доказів, джерелом яких є Єдині та державні реєстри.

Список використаних джерел:

1. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
2. Булик І. Л. Класифікація суб'єктів адміністративно-правового забезпечення виконавчого провадження в Україні. *Київський часопис права*. 2021. № 2. С. 53–59.
3. Мальярчук Л., Снідевич О. Суб'єкти виконавчого провадження: законопроектні новели. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 8. С. 42–47.
4. Сергієнко Н. А. Виконавчий процес (як діяльність): поняття та ознаки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Том 31 (70). № 4. С. 50–55.
5. Мелех Л. Правосуб'єктність учасників цивільних та господарських правовідносин на стадії виконавчого провадження. *Наукові перспективи*. 2023. № 7 (37). С. 467–480.
6. Бортник Н. П., Єсімов С. С. Правова регламентація заходів адміністративно-процесуального примусу. *Соціально-правові студії*. 2021. Випуск 3 (13). С. 28–34.
7. Єсімов С. С. Превентивне регулювання: теоретичні аспекти. *Соціально-правові студії*. 2020. Випуск 3 (9). С. 40–47.
8. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Теорія виконавчого процесу та її понятійний апарат. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія право*. 2021. Випуск 64. С. 346–351.

References:

1. Pro vykonavche provadzhennya: Zakon Ukrayiny vid 02.06.2016 r. № 1404-VIII [On executive proceedings: Law of Ukraine No. 1404-VIII of June 2, 2016]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> [in Ukrainian].
2. Bulyk, I.L. (2021). Klyasyfikatsiya sub"yektiv administratyvno-pravovoho zabezpechennya vykonavchoho provadzhennya v Ukraini [Classification of subjects of administrative and legal enforcement of enforcement proceedings in Ukraine]. *Kyivivs'kyu chasopys prava – Kyiv Journal of Law*. 2. 53–59 [in Ukrainian].
3. Malyarchuk, L., & Snidevych, O. (2020). Sub"yekty vykonavchoho provadzhennya: zakonoproektni novely [Subjects of executive proceedings: legislative amendments]. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*. 8. 42–47 [in Ukrainian].

4. Serhiyenko, N.A. (2020). Vykonavchyy protses (yak diyal'nist'): ponyattya ta oznaky [Executive process (as an activity): concepts and signs]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'koho. Seriya: yurydychni nauky – Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: legal sciences.* 31 (70). 4. 50–55 [in Ukrainian].
5. Melekh, L. (2023). Pravosub"yektnist' uchasnykiv tsyvil'nykh ta hospodars'kykh pravovidnosyn na stadiyi vykonavchoho provadzhennya [Legal personality of participants in civil and economic legal relations at the stage of executive proceedings]. *Naukovi perspektyvy – Scientific perspectives* 7 (37). 467–480 [in Ukrainian].
6. Bortnyk, N.P., & Yesimov, S.S. (2021). Pravova rehlamentatsiya zakhodiv administratyvno-protsesual'noho prymusu [Legal regulation of measures of administrative and procedural coercion]. *Sotsial'no-pravovi studiyi – Social and legal studies.* 3 (13). 28–34 [in Ukrainian].
7. Yesimov, S.S. (2020). Preventyvne rehulyuvannya: teoretychni aspekty. [Preventive regulation: theoretical aspects]. *Sotsial'no-pravovi studiyi – Social and legal studies.* 2020. Vypusk 3 (9). S. 40–47 [in Ukrainian].
8. Fursa, S.YA., & Fursa, YE.I. (2021). Teoriya vykonavchoho protsesu ta yiyi ponyatiynyy aparat. [Theory of executive process and its conceptual apparatus *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho Universytetu. Seriya pravo. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series right.* 64. 346–351 [in Ukrainian].